

Om Ungdomsfængsel.

I Tidsskriftets Aargang 1929 S. 242 ff. har Viceinspektør *K. Borgsmidt-Hansen* nærmere udviklet, hvorledes han tænker sig, at det i Straffelovs Forslagets §§ 43—45 foreslaede Ungdomsfængsel skal virke, hvilke Personer det særlig skal være beregnet for og dets Forhold til Værgeraadsforsorgen.

Da dette Spørgsmaal forekommer mig at være af overordentlig stor Betydning¹⁾, og da Lovforslaget med tilhørende Bemærkninger og den til Grund for Forslaget liggende Kommissionsbetænkning ikke indeholder særlig megen Vejledning med Hensyn til Spørgsmaalets Løsning, skal jeg tillade mig i det følgende at fremsætte nogle yderligere Bemærkninger.

Til Indledning anføres, at det i indeværende Rigsdags-samling (1929—30) forelagte Forslag til Borgerlig Straffelov svarer til Forslaget af 1928 med de Ændringsforslag, der er udarbejdet af Folketingsudvalget i Samlingen 1928—29. Aldersgrænsen nedad er altsaa nedsat til 15 Aar, Fængselsretten er blevet til Fængselsnævn, og Fanger, der overdaarlig Indflydelse paa eller iøvrigt er uegnede til Behandling sammen med de øvrige Fanger, kan overføres til en fra det øvrige Ungdomsfængsel adskilt Fængselsafdeling; men de maa formentlig med Hensyn til Straffens Varighed, Betingelserne for Løsladelse o. s. v. være undergivet samme Regler som de Fanger, der bliver i det almindelige Ungdomsfængsel. I Forslag til Lov om Ikrafttræden af Borgerlig Straffelov m. m. er i § 9 Stk. 2 opretholdt den fra tidligere Forslag kendte Regel om, at Ungdomsfængsel, indtil en

¹⁾ Se herved ogsaa Forhandling paa Børnesagsmødet paa Nyborg Strand 1929 i Børnesagens Tidende 1929 S. 150—159.

særlig hertil bestemt Anstalt er tilvejebragt, udstaas i en særlig dertil beregnet Afdeling i det almindelige Fængsel.

Jeg er paa et Par Punkter ganske enig med Viceinspektør *Borgsmidt-Hansen* nemlig i, at det er uheldigt, at Aldersgrænsen er nedsat, og at der ikke straks ved den nye Straffelovs Ikrafttræden foresindes et særligt Ungdomsfængsel. Med Hensyn til det første Punkt skal jeg oplyse, at den engelske Kommission af 1925 om Behandlingen af unge Lovovertrædere i sin i 1927 udgivne Betænkning S. 102 foreslaar, at Aldersgrænsen for Anbringelse i en Borstal-Institution sættes op fra 16 til 17 Aar med den Begrundelse, at mange Drenge paa 16 Aar, som nu sendes til Borstal-Institutioner, er drengede og umodne og passer bedre for et Opdragelseshjem end for en Institution, hvor mange af Eleverne (Fangerne) er over 20 Aar. Med Hensyn til de mere udviklede Drenge over 16 Aar foreslaas, at Retten skal have Ret til at vælge mellem Anbringelse i Opdragelseshjem og i Borstal-Institution, saaledes at Retten, hvis Borstal vælges, skal erklære, at den unge Mand er saa udviklet, at han skønnes uegnet til et Opdragelseshjem og trænger til den Oplæring, der kan gives i en Borstal-Institution.

Manglen af et særligt Ungdomsfængsel ved Lovens Ikrafttræden vil let kunne føre den nye Form for Straf ind paa en Linje, som det senere kan blive vanskeligt at fravige, selv om der er al god Vilje hertil. Særlig gælder dette, hvis man tænker sig, at Ungdomsfængslet skulde lægges an som i den ovennævnte Afhandling S. 251 skitseret »som en Opdragelsesanstalt, der maa være langt fjernet fra enhver fængselsmæssig Skabelon«.

Med Hensyn til Arten af de unge Personer, der tænkes optaget i Ungdomsfængslet, skal jeg bemærke, at jeg vilde anse det for et Fejlgreb i Almindelighed at anvende det overfor de ganske unge i 15—16 Aars Alderen, saa længe der her i Landet findes Opdragelseshjem, der kan oplære og opdrage Drenge i denne Alder. Ungdoms-

fængslet maa være anlagt for »voksne«, d. v. s. for unge Personer, der m. H. t. Disciplin, Arbejdspræstationer og Undervisning kan behandles som voksne, og naar Aldersgrænsen opad for Indsættelse i Ungdomsfængsel er sat til 21 Aar, vil der utvivlsomt til Stadighed være adskillige unge Mænd over denne Alder til Oplæring og Uddannelse.

Hertil kommer, at den kriminelle Lovalder ved Forslaget af 1929 er sat til 15 Aar; og der er næppe Tvivl om, at dette i hvert Fald ikke vil medføre, at Fritagelse for Tiltale mod Værgeraadforsorg vil blive anvendt mindre end nu, hvor der formentlig kun aarlig dømmes 60—70 unge Mænd mellem 14 og 18 Aar til Frihedsstraf, medens der inddrages ca. 200 under Værgeraadforsorg paa Grund af slet Opførsel eller vanskelig Karakter, der i de fleste Tilfælde har givet sig Udslag i Lovovertrædelser.

Det hævdes i den omtalte Afhandling S. 248, at Ungdomsfængsel skal anvendes overfor Personer mellem 16 (15) og 21 Aar, overfor hvem der ikke tidligere har været forsøgt med opdragende Foranstaltninger, i alle Tilfælde, hvor man øjner en Chance for at undgaa at gaa til almindelige Straffeforanstaltninger, medens jeg forstaar, at Forfatteren navnlig vil værgе sig mod i Ungdomsfængsel at faa saadanne, som tidligere er fritaget for Tiltale og forsøgt — med bedre eller daarligere Resultat — i Opdragelseshjem af forskellig Art. Ungdomsfængslet maa navnlig ikke blive »Slutstenen paa Anstaltsopdragelse«.

Det er heller ikke min Mening, at et kommende Ungdomsfængsel skal betragtes som Slutstenen paa den Opdragelse, Værgeraadsinstitutionen er i Stand til at iværksætte. Det er en Foranstaltning, der idømmes som Straf af en Domstol, selv om den efter Forslaget af 1929 § 80 ikke har de samme Virkninger som anden Straf af Fængsel med Hensyn til Fortabelse af borgerlige Rettigheder; men alligevel kan jeg ikke tiltræde Viceinspektør *Borgsmidt-Hansens* Betragtninger.

Jeg ser ikke rettere end, at man i Fremtiden som hid-

til, naar en ung Mand forser sig første eller anden, ja maaske tredie Gang, vil fritage ham for Tiltale, hvis der skønnes at være nogen Mulighed for at virke forbedrende paa ham ved de Midler, Værgeraadsinstitutionen raader over (Tilsyn ved Tilsynsværge, Anbringelse uden for Hjemmet i Tjeneste, Lære o. s. v. under Tilsyn og Anbringelse i Opdragelseshjem af forskellig Art). Forer dette ikke til det ønskede Resultat, maa andre Midler prøves, d. v. s. Straf, og man vil da ganske naturligt vælge Ungdomsfængsel, hvis den unge Mands Forbrydelse paa den ene Side maa anses som Udslag af »forbryderiske Tilbøjeligheder eller Hang til Lediggang eller til at søge slet Selskab«, og Retten paa den anden Side finder, at »varige opdragende og uddannende Foranstaltninger vil være formaalstjenlige«.

En ung Mand, som Værgeraadsinstitutionen maa erklære for »uopdragelig«, behøver ingenlunde at være uimodtagelig for den Oplæring og Paavirkning, et Ungdomsfængsel kan give. Det er muligt, at Karakteren »uopdragelig« virkelig er rigtig; men det er ogsaa muligt, at Opdragelsen blot ikke har kunnet gennemfores med de Midler, Værgeraadet besidder. En anden Sag er det, at i det Øjeblik, der er Mulighed for at vælge mellem fortsat Opdragelse i et aabent Opdragelseshjem med nye Rømningsmuligheder som en ikke fjært liggende Mulighed og én rationel Oplæring under et Ungdomsfængsels faste Ordning og Sikring mod Rømning, vil Værgeraadet langt lettere kunne tilraade Statsadvokaten at rejse Tiltale, i det Haab, at Retten vil bestemme, at Ungdomsfængsel skal anvendes. Anvendelsen af Ungdomsfængsel maa imidlertid ogsaa ske under Afvejelse af, hvad der vil blive foretaget med den unge Mand, hvis Ungdomsfængslet ikke anvendes. Hvilken Straf vil han faa, og hvilken Oplæring bydes der ham i det almindelige Fængsel? Jeg skal her blot nævne, at Forslaget af 1929 § 283 straffer Tyveri med Fængsel indtil 2 Aar, dog at Straffen, hvis Tyveriet er af særlig grov Beskaffenhed, ifølge § 284 kan stige til 6 Aar. Jeg nærer ingen Tvivl om, at unge

Personer i Alderen 15—21 Aar herefter som Regel vil blive idømt en ret kortvarig Fængselsstraf første og anden eller maaske tredje Gang, hvis Ungdomsfængsel ikke anvendes.

Da Ungdomsfængslet formentlig er foreslaaet med tydeligt Forbillede i de engelske Borstal-Institutioner, skal jeg nævne, at The Borstal Associations Beretning 1928 S. 2 oplyser, at næsten alle Drengene i Borstal-Institutionerne har været dømt mere end en Gang for Indsættelsen der, mange af dem over 5 Gange. De har tidligere været sat under Tilsyn eller straffet med Bøde eller Fængsel eller været anbragt i Ungdomshjem (Reformatory school), og i mange Tilfælde har alle disse Midler været prøvet. Dette er muligvis ikke nogen særlig heldig Ordning; og der peges andet Steds i Beretningen paa, at Resultaterne af Borstal-Behandlingen er bedre, naar vedkommende ikke tidligere har været i Fængsel eller har været baade i Ungdomshjem og i Fængsel, men jeg fremdrager Forholdet for at vise, at man i England som her forsøger med Opdragelsesforanstaltninger, for man anvender saa indgribende Midler som Anbringelse i Borstal-Institution (Ungdomsfængsel). Jeg skal iøvrigt tilføje, at der i England haves den Regel, at en Domstol kan sende en Elev, der har opført sig slet i et Ungdomshjem, til Borstal.¹⁾

Jo nærmere den unge Mand er ved 21 Aar, desto mere Tilbøjelighed vil der naturligvis være til at forsøge Ungdomsfængsel, og særlig vil dette jo være paa sin Plads, hvis han ikke inden sit fyldte 18 Aar er inddraget under Værgeraadsoversørg, thi Værgeraadsoversørg kan slet ikke begyndes efter det fyldte 18. Aar. Jeg gaar ud fra, at man vil opretholde den nuværende Værgeraadsløv § 50, der giver Adgang til at undlade Tiltale ogsaa efter det fyldte 18. Aar overfor en ung Mand, der er under Værgeraadsoversørg og er eller har været anbragt i et Skole- eller Ungdomshjem; men man vil sikkert anvende denne Bestemmelse noget

¹⁾ Report of the Departmental Committee on the Treatment of Young Offenders 1927 S. 101.

mindre end i Øjeblikket, hvis man kan opnaa, at han i Stedet for at blive ført tilbage til et aabent Opdragelseshjem kan blive anbragt i et Ungdomsfængsel med gode Oplæringsmuligheder.

Spørgsmaalet om, hvem der bør sendes til en Borstal-Institution, er udførlig behandlet i den ovennævnte engelske Kommisionsbetænkning, og et enkelt af de fremdragne Synspunkter kan mulig have Interesse i denne Forbindelse. Oprindelig var det kun Tanken, at fuldt legemlig og sjælelig sunde Individuer skulde undergives Borstal-Behandling, og der kunde derfor være Tale om at afvise Borstal-Behandling, fordi den paagældende 1) var for slem eller 2) ikke slem nok eller 3) legemlig eller 4) sjælelig uskikket til den Oplæring, der ventede ham i Borstal. Paa de to sidste Punkter har man dog senere maattet ændre Praksis, saaledes, at ogsaa mangelfuldt udviklede Individuer kan blive undergivet Borstal-Behandling fortrinsvis i en særlig for disse bestemt Institution (Feltham).

Spørgsmaalet om den rette Sigting af de unge Personer, der skal anbringes i Ungdomsfængsel, bliver ogsaa i Danmark i høj Grad et Spørgsmaal om at blive klar over, om de paagældendes aandelige og legemlige Udvikling er saaledes, at der er Sandsynlighed for, at de kan gennemgaa en virkelig Oplæring. I det Materiale, som Opdragelseshjemmene for vanskelige Børn arbejder med, er der mange Undermaalere, og det vil der ogsaa blive blandt de unge Mænd, der kan tænkes anbragt i et Ungdomsfængsel. Staar kun eet saadant til Raadighed, maa visse Sider af Oplæringen tage Sigte paa de mindre godt udrustede, thi det gaar ikke an helt at udelukke dem.

Angaaende Indretning af Ungdomsfængslet skal jeg bemærke, at jeg ikke kan tænke mig dette anlagt som et af vore nuværende Opdragelseshjem, altsaa som et aabent Lærehjem. Jeg skal først henvise til, at Lovforslagets § 45, Stk. 1 udtaler, at Fangen holdes i Enrum i saa lang Tid efter Indsættelsen, som Fængslets Styrelse anser det

for formaalstjenligt, dog ikke udover 3 Maaneder. Endvidere kan Justitsministeren efter Indstilling fra Fængslets Styrelse, naar særlige Grunde taler derfor, tillade, at Straffen udstaaes i Enrum, dog i Almindelighed ikke udover 1 Aar. Endelig kan Fangen i indtil 1 Maaned før Losladelsen holdes i Enrum. Disse Bestemmelser er formentlig ganske uforenelige med et aabent Lærehjems Indretning. Jeg skal ogsaa anføre, at Erfaringer om Arbejdet i aabne Lærehjem har vi i tilstrækkeligt Omfang. Det vilde ikke gøre Romningerne færre, fordi man kaldte Institutionen for et Ungdomsfængsel, hvis der ikke til Navnet svarer en Sikring mod Romning. Hvis der ikke haves saadan Sikring i et Ungdomsfængsel, vil man opleve Romning ganske paa samme Maade som nu i Opdragelseshjem for store Drengene og dermed atter de Vanskeligheder, herunder nye strafbare Handlinger, Afbrydelse af paabegyndt Oplæring o. s. v., som nu præger Værgeraadsforsorgen for de ældste og vanskeligste Elever, særlig Aldersklasserne mellem 18 og 21 Aar.

Der maa formentlig i et Ungdomsfængsel være en betydelig lukket Afdeling med Plads til de ny optagne og saaledes indrettet, at der gives hver enkelt Fange særskilt Soverum, ligesom der formentlig maa være en Del Arbejdsrum for enkelte Personer, idet de ny ankomne Fanger formentlig maa kunne sysselsættes paa forskellig Maade, saa længe de skal holdes i Enrum.

Endvidere maa der være baade Arbejdsrum og Opholdsrum, hvor Fangerne kan være i den Tid, i hvilken Straffen skal fuldbyrdes i Fællesskab. Nogle af disse maa være sikrede mod Flugt, medens andre meget vel kan ligge uden for Mur eller anden Indhegning.

Skal der til Ungdomsfængslet knyttes Land- eller Havebrug i større Omfang, maa en væsentlig Del heraf naturligvis ligge uden for Fængslet, saaledes som f. Eks. ved den oprindelige Borstal-Institution nær Chatham. Kan Ungdomsfængslet under en eller anden Form forsynes med en aaben Afdeling med Enkelt-Soverum, vil dette naturligvis

være en god Foranstaltning som Forberedelse til Overgangen til frie Forhold.

Vigtigere end selve Rammen for Ungdomsfængslet er det dog, at den første Del af Opholdet bliver brugt til virkelig gennemført Disciplinering af Fangen; en saadan vil jo kunne gøres langt virkningsfuldere i en lukket Afdeling end i en aaben, og dette maa formentlig være Meningen med Lovforslagets Regel om Indsættelse i Enrum i den første Tid, og selvfølgelig skal der være Forskel paa den Maade, hvorpaa der begyndes i et Fængsel og i et Opdragelseshjem. Jeg skal imidlertid i denne Forbindelse fremdrage nogle Enkeltheder fra tilsvarende engelske og tyske Institutioner til Belysning af, hvorledes Forholdene er der.

I England kan en Underret (Court of summary jurisdiction) i Reglen ikke selv bestemme, at en ung Person skal sendes til Borstal. Dette afgøres af højere Ret (Assizes eller Quarter Sessions). Som Følge heraf maa mange unge Mænd holdes i Fængsel i 6—8 Uger eller mere. Dette er i og for sig ikke heldigt, og den oftere omtalte Kommission foreslaar i sin Betænkning S. 101, at Underretter fremtidig skal have Kompetence til selv at sende unge Personer til Borstal.

Yderligere skal oplyses, at unge Mænd, der skal til en Borstal-Institution, ikke sendes direkte dertil fra Væretægtsfængslet, men først samles paa en »Sorteringsstation« i en Del af Wandsworth Fængsel, hvor de undersøges omhyggeligt med Hensyn til sjælelige og legemlige Mangler, ligesom Oplysning indhentes om deres Fortid og de Omgivelser, hvorunder de har levet, hvorhos deres Hjem besøges. Herefter afgøres det, til hvilken Institution de skal sendes. En af mine Medarbejdere, der har besøgt Wandsworth Fængsel¹⁾, har meddelt, at Disciplinen blandt de unge Mænd, der ventede paa at komme til Borstal, var meget

¹⁾ Jfr. ogsaa Bornesagens Tidende 1923, S. 46 ff.

stram, og at der blev taget haardt paa alle Forseelser af disciplinær Art.

Paa Baggrund af Varetægtsarrest og Ophold i Wandsworth vil en Borstal-Institution forekomme at være en meget behagelig Overgang, selv om Institutionen som den oprindelige ved Chatham er et Fængsel, der er noget omdannet til det særlige Formaal. Der er ingen uniformerede Opsynsmænd og ingen absolut Tavshed, og Fangedragten ombyttes med en Dragt, der noget minder om en Dragt for Fodboldspillere¹⁾. At der under det senere Ophold gives betydelige Lempelser og Friheder, er selvfølgelig; som Eksempel skal blot nævnes, at de ældste Elever i Hold kommer i Sommerlejr ved Kysten. Arbejdet foregaar iøvrigt, med Undtagelse af Landbrug og en Del Havebrug, inden for Ringmuren.

I »Zentralblatt für Jugendrecht und Jugendwohlfahrt« for Okt.—Nov. 1929 har Dr. *Gerhard Steuk*, Neumünster, givet en Skildring af Ungdomsfængslet i Neumünster, der betegnes som et betydningsfuldt Forsøg i tysk Straffuldbyrdelse for unge Personer.

I Provinsen Slesvig-Holsten udstaas længere Frihedsstraffe, bortset fra Tugthus, i Neumünster Centralfængsel. Inden for dettes Ringmur ligger ogsaa Ungdomsfængslet, der ved en særlig Mur er adskilt fra Hovedfængslet og ligeledes i administrativ Henseende danner en særlig Afdeling. Der modtages 80 unge Mænd i Alderen indtil 25 Aar. Det fremhæves først i Artiklen, hvilken Fordel det er i Sammenligning med den offentlige Forsorg for unge Personer, at der i Ungdomsfængslet kan gives hver enkelt Fange eget Soverum, hvilket kommer af, at man ikke i Tyskland kender til Eneværelser for Elever i Opdragelseshjem i det Omfang som her i Landet.

Ledelsen af Ungdomsfængslet er iøvrigt i Hænderne paa en akademisk uddannet Pædagog, der bistaas af en ledende

¹⁾ Beretning fra The Borstal Association 1928, S. 4.

Vagtmester og forskellige Overvagtmestre, af hvilke to er uddannede Haandværksmestre.

Den ledende Vagtmester har særlig til Opgave gennem Samtaler og paa anden Maade at skaffe sig det fyldigst mulige Indtryk af Fangen i de første Uger af hans Ophold. Iøvrigt finder der regelmæssige »Lærermøder« Sted, hvor den enkelte Fanges Forhold bedømmes af de forskellige Medarbejdere ved Fængslet.

Fangen bliver mindst 3 Maaneder paa første Stadium, i hvilket Tidsrum han holdes i Enrum, bortset fra de Timer, der anvendes til Undervisning og Bevægelse i frisk Luft. Derefter kan Fangen andrage om Overførelse til næste Stadium. Hvis »Lærermødet« finder, at han har opført sig godt, overgaar han til andet Stadium, hvor han faar Lov til at være sammen med andre Fanger en Aften om Ugen og en Del af Søndagen i to særlig hertil indrettede Rum. Under disse Samvær lægges der bl. a. Vægt paa at interessere Fangen for gennem fremlagte Dagblade og illustrerede Ugeblade at skaffe sig nogen Orientering om Livet uden for Fængslet. Efter yderligere 3 Mdr.s Forløb kan Fangen efter Andragende og med »Lærermødets« Billigelse overføres til tredje Stadium, paa hvilket der er Adgang til Samvær med andre Fanger i større Omfang, ligesom der er Ret til om Søndagen at færdes frit indenfor Anstalten.

Der lægges ikke megen Vægt paa direkte opdragende Paavirkning, idet der regnes med, at den gode Paavirkning skal ske indirekte gennem hele den Tone, der hersker i Anstalten.

Blandt de Arbejder, der anvendes til Fangerne, er nævnt Knytning af Net til sogaaende Fiskeri, der skal have vist sig at være et særdeles godt Arbejde. Det er forholdsvis frit for Støv, det tillader en ordentlig Holdning under Arbejdet, og der kan hurtigt ses et Resultat af Arbejdet. Et Hold sendes hver Morgen pr. Lastautomobil til Arbejde paa Fængslets Landejendom, der ligger i nogen Afstand fra Fængslet, en Ordning, der maaske kunde overvejes, hvis

et dansk Ungdomsfængsel midlertidig knyttes til Nyborg Fængsel.

Skoleundervisning finder Sted om Eftermiddagen, men kun en mindre Del af denne er tvungen.

Med Hensyn til Ungdomsfængslets Opgaver fremhæves, at det ved Straffuldbyrdelsen overfor unge Personer for en betydelig Del drejer sig om værdifuldt ungt Menneskemateriale, og Forsøget paa at uddanne og paavirke de unge bliver derfor en ægte opdragende Opgave. Som Ideal foresvæver der Forfatteren en Institution, der nærmer sig et Skolehjem ledet efter Synspunkter, der er beskægtede med dem, der gælder for Folkehøjskoler. Hovedvanskeligheden ligger i, at Opdragelsen ikke er mulig uden Frihed, og at derfor den »indre Frihed« til den yderste Grænse af det menneskeligt mulige maa arbejde paa at blive Borttagelsen af den »ydre Frihed« kvit.

Den samme Vanskelighed vil melde sig her i Landet, naar et Ungdomsfængsel skal føres ud i Livet. Det er rimeligt og naturligt, naar opdragende Synspunkter skal lægges til Grund, at arbejde paa i saa vidt Omfang som muligt at borttage de Elementer ved Straffen, som kan true Opdragelsen og Oplæringen gennem en alt for stærkt betonet Fasthed og Regelmæssighed, men det maa paa den anden Side ikke glemmes, at Forudsætningen for, at en vis Frihed kan gives i en Institution som Ungdomsfængslet, maa være, at der dog er nogen Sandsynlighed, bygget paa Institutionens eget Kendskab til den unge Mand, for, at Friheden ikke misbruges, og hverken i Tyskland eller i England har man fraveget Synspunkter, svarende til dem, der har fundet Udtryk i de ovenfor gengivne Regler i Forslag til Borgerlig Straffelov § 45, Stk. 1.

Decbr. 1929.

Oluf J. Skjerbæk.

Fængselsvæsen.

Fångvården i Finland år 1928.

Fångantalet i Finland var år 1928 fortsättningsvis mycket högt. Medeltalet fångar om dagen utgjorde 6789, medan motsvarande tal föregående år var något lägre, nämligen 6661. Kvarvarande vid ingången av innevarande år voro inalles 7241 fångar, härav rannsakningsfångar 544, tukthusfångar 3459, fängelsefångar 1297, bötesförsonare 1778, för lösdriveri anhållna 32 och till följd härav dömda till allmänt arbete 156. Antalet under året nyinkomna fångar hade jämfört med motsvarande tal föregående år något sjunkit, utgörande 18365 mot 19105 år 1927. Hela antalet fångdagar, 2484536, var dock något högre än år 1927, då detta tal uppgick till 2431249. Fångantalet varierar i allmänhet inom året märkbart. Högst är antalet om midvintern, senaste år över 7500, och lägst högsommartiden, år 1928 lägre än 6200. Detta beror huvudsakligen av antalet bötesförsonare under de skilda årstiderna. År 1928 inkommo inalles 10366 bötesförsonare, vilka med fängelse försonade närmelsevis 8,5 milj. mark.

Villkorligen frigivna under berättelseåret inalles 403 fångar. Av dessa frigavs enligt förordnande av Republikens President på grund av utav vederbörande fångar gjorda nådeansökningar 80 fångar och enligt förordnande av justitieministern på utav fängelsedirektionerna gjorda framställningar 323 fångar. Av de sålunda frigivna fångarna hade 228 gjort sig skyldiga till brott mot livet och 69 till tjuvnadsbrott. Av de villkorligen frigivna fångarnas strafftider återstod vid frigivningen hos 264 fångar under 1 år, hos 99 fångar 1-2 år, hos 18 fångar 2-3 år, hos övriga längre tider. Inalles åtnjöto villkorlig frihet under året 1928 852 fångar, av vilka 396 fångars strafftid utgick under berättelseåret. Under de senaste tio åren återföll 5,37% till brott.

Angående ordningen och disciplinen må nämnas att under året förövades i fängelserna av fångar 35 brott av så grov beskaffenhet, att åtal mot dem väckts vid allmän domstol. Extra-judiciella bestraffningar tilldelades inalles 2879 fångar, vilket antal utgör cirka $8\frac{1}{4}\%$ av hela fångantalet. Dessutom har för mindre förseelser 1612 fångar tilldelats varningar eller villkorliga bestraffningar. Inalles 52 fångar hava gjort sig skyldiga till förrymning ur fängelserna, huvudsakligen ur fångkolonierna, i vilka dagligen förvarades 1300-1600 fångar. Av de förrymda fångarna återförpassades till fängelserna 49 fångar.

Vidkommande själavärden och skolundervisningen må anföras, att 274 fångar hava genomgått skriftskola i fängelserna och 133 fångar hava konfirmerats, medan antalet biktade fångar utgjorde 418. Folkskoleundervisning har meddelats 4120 fångar och fortbildningsundervisning 675 fångar. I fängelserna hava hållits inalles 1034 föredrag. Fångarna hava varit indelade i särskilda läslag och undervisningsämnen hava utgjorts av innanläsning, skrivning, räkning, modersmålets grammatik, geografi och grunddragen av landets och allmän historia ävensom vid flere fängelser dessutom av hälso- och nykterhetslära, naturkunnighet, samhällslära, lantushållningslära, bokföring och teckning samt ett eller annat främmande språk. Undervisning har meddelats till skolgång förpliktade fångar överhuvud 4-6 timmar i veckan. I flere fängelser har undervisningsarbetet ordnats till sådan tid, då fångarna äro lediga från arbete. Uti centralfängelset i Helsingfors hava de s. k. skolstugorna och i dagecellerna även fångar, hörande till prövoklassen, under lärarens uppsikt handlett undervisningen. Uti fängelsebiblioteken har funnits inalles 87354 bokband, härav cirka 76000 finskspråkiga och cirka 9000 svenskspråkiga böcker samt återstoden böcker på andra språk. Antalet bokutlåningar uppgick till 228317, vilket utgör 33 utlåningar per fånge räknat enligt medeltalet fångar per dag.

Antalet sjukdomsfall, vilka föranlett fångarnas vårdande å fängelsernas lasarettavdelningar eller i sjukceller, utgjorde 11392, av vilka 4886 ådragits under fängelsevistelsen. Av de insjuknade avledo 42 fångar, vilket utgör $0,35\%$ av de sjukas totalantal och $0,16\%$ av alla i fängelserna förvarade fångarna. Resultaten av de vägningar, som verkställdes med cirka 7300 manliga fångar, utvisa

att 42,08% vunnit och 30,94% förlorat i vikt, medan vikten hos 26,98% av fångarna förblivit oförändrad. — Uti sinnessjukhuset för fångar hava vårdats 119 fångar, av vilka 48 voro nyintagna. Vid utgången av året kvarvoro i sjukhuset 66 patienter.

Utgifterna vid fångvårdsväsendet utgjorde inalles 83.595.309 mark 22 penni och inkomsterna 32.077.092 mark 10 penni. Nettoutgiften utgjorde sålunda 51.518.217 mark 12 penni. Utav nämnda inkomster voro inkomster av arbetsverksamheten 26,5 milj. mark och inkomster av landbruket 5,6 milj. mark. Arbetsverksamheten har icke gottskrivits för de uti fångelserna av fångar utförda årsreparations- och tillbyggnadsarbetena samt uppröjningsarbetena å nyodlingsmarker, angående vilka nedan gives närmare utredning, och ingår värdet av dessa arbeten således icke i inkomsterna. Per fånge och dag voro utgifterna för avlöningar 11:47, för kosthållning 4:62, för beklädning 1:89, för värme och lyse 1:51, för spar- och flitpenningar 0:79 och för sjukvård 0:08. Samtliga utgifter per fånge och dag utgjorde 32 mark 25 penni och motsvarande inkomster 13 mark 03 penni. Nettoutgiften utgjorde således 19 mark 22 penni.

Kostnaderna för årsreparationer, vilka alla utfördes med fångarbetskraft, togo i anspråk inalles 1,8 milj. mark. Byggnadsverksamheten med avseende å de blivande centralfångelserna i Sukeva och Kunnunsuo har under redogörelseåret i främsta rummet koncentrerats på det sistnämnda fångelset. Till hösten färdigbyggdes vid Läkka huvudkoloni en i källar indelad stallsbyggnad av tegel för 45 hästar, och ett svinhus ävenså av tegel, i vilket finnes skilda avdelningar för 40 suggor och 80 gödningsvin. Å Kivisaari koloni färdigbyggdes en fångknektsbostad för 2 familjer samt därtill hörande uthus, varjämte en fångbostad för 40 fångar uppförts ända till vattentaket. En annan fångknektsbostad för 2 familjer färdigbyggdes å Jurvansaari. Dessutom har å nyodlingarna i Kunnunsuo uppförts 4 foderlador med ett rymdinnehåll sammanlagt circa 1400 m³, ävenså färdigbyggts en 150 tons motorlodja för varutransporten från och till Kunnunsuo. I Sukeva färdigbyggdes vid Kalliomäki huvudkoloni en i källar indelad stallsbyggnad av tegel för 45 hästar, och vid Korttikangas 2 fångknektsbostäder, den ena av trä och den andra av tegel, sammanlagt för 5 familjer, jämte

uthus. Om hösten påbörjades vid Kalliomäki uppförandet av ett redskapslider och vid Korttikangas uppförandet av 4 fångknektsbostäder för sammanlagt 8 familjer samt en härtill hörande gemensam bad- och tvättstugubyggnad. Vid central- och länsfängelset i Tavastehus förvaltning underlydande Ojois boställe har under redogörelseåret färdigbyggt ett rymligt redskapslider och i samband härmed ett automobil- och traktor- skjul, och har i förening med svinhuset en avdelning för 20 modersuggor uppförts ända till vattentaket. Under redogörelseåret har i Konnunsuo upphaekats 80 ha nyodlingar, uppröjts 35 ha och lerslagits 45 ha samt jämnats 60 ha ny jord; 75 ha ny jord har bragts i odlingsbart skick, 8040 m³ avloppsdiken och 23500 m³ legdiken hava grävts. I Sukeva har uppröjts 60 ha ny jord i odlingsbart skick, lerslagits 38 ha ny jord samt grävts 4634 m³ avloppsdiken ävensom 24220 m³ leg- o. a. smärre diken.

Vid utgången av berättelseåret tjänstgjorde vid fängelserna inalles 1328 tjänstemän och innehavare av befattningar, härav 965 fångvaktare samt 132 arbetsledare och förmän.

A. P. Arvelo.
